

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2017-05-11 Nr. 4R-985-(1.17)

DĖL KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONIŲ TAIKymo TEISMUOSE

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija), vykdydama Teisėjų tarybos pirmininko R. Norkaus pavedimą, parengė Analizę dėl korupcijos prevencijos priemonių taikymo teismuose (toliau – Analizė).

Analizė buvo atlikta atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) pastebėjimus ir rekomendacijas, pateiktus įvertinus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą teismuose bei Administracijoje (pridedama). Atliekant Analizę buvo apžvelgti teismuose atliekamą korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atspindintys dokumentai¹, taip pat apibendrintos informacijos apie antikorporcinių priemonių taikymą teismuose viešinimo teismų interneto svetainėse tendencijos.

Analizė ir jos pagrindu suformuoti siūlymai buvo derinti su Teisėjų tarybos Teismų administravimo komitetu (toliau – Komitetas). Absoliuti dauguma Komiteto narių Analizei ir teikiams siūlymams pritarė.

Siekdami teismo turimus žmogiškuosius išteklius koncentruoti pagrindinei teismų vykdomai veiklai – teisingumo vykdymui – įgyvendinti, Komiteto nariai taip pat pateikė siūlymus dėl poreikio ateityje svarstyti galimybes optimizuoti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo teismuose procesus. Taip pat, siekiant aiškiau išskirti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, vertinimo ir įforminimo procedūrų etapus ir taip sudaryti prielaidas išsamesniam bei šiuo požiūriu kokybiškesniam korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymui teismuose, Komitete pateiktas siūlymas svarstyti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą reglamentuojančių teisės aktų, pavyzdžiui, Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos, patvirtintos Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2) „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika), tobulinimo tikslingumą, pagalbinės medžiagos parengimą.

Administracija, pritardama poreikiui svarstyti aukščiau išdėstytų Komiteto siūlymų įgyvendinimo priemones, atkreipia dėmesį į keletą aspektų. Viena vertus, pagal galiojančias teisės aktų nuostatas korupcijos pasireiškimo tikimybės teisme nustatymas atliekamas kiekvienų metų III ketvirtį, vertinant metinius duomenis nuo praėjusių metų III ketvirčio pradžios iki einamųjų metų II ketvirčio pabaigos (Metodikos 5–6 punktai), t. y. naujo laikotarpio įvertinimas turėtų būti atliekamas jau nuo 2017 m. liepos 1 d. Kita vertus, diskutuojant dėl kitų (nei šiuo metu numatyti)

¹ Atsižvelgiant į Administracijos kompetencijos ribas korupcijos prevencijos srityje ir didelę informacijos apimtį, buvo analizuota atsitiktinės atrankos būdu surinkta informacija ir (arba) dokumentai.

LIETUVOS
TEISMAI

subjektų, kurie galėtų atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą konkrečiuose teismuose ar galimai teismų grupėse, nustatymo, korupcijos rizikos aspektu vertintinų teismo veiklos sričių ir jas identifikuojančių veiksmų aiškesnio apibrėžimo, korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo etapų detalizavimo ir kitų klausimų, reikšmingų siekiant sumažinti teismų administracinę naštą korupcijos prevencijos srityje, turėtų būti įvertinti struktūriniai bei kitų teismų veiklos aspektų pakeitimai, numatomi įgyvendinant 2016 m. birželio 23 d. Lietuvos Respublikos teismų reorganizavimo įstatymą Nr. XII-2474, taip pat Teisėjų tarybos 2017 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 13P-33-(7.1.2) „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarytos darbo grupės siūlymai dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimų. Taigi, papildomai iškeltos teismų veiklos korupcijos prevencijos srityje tobulinimo iniciatyvos reikalauja atskiro išsamaus ir visapusiško įvertinimo bei kompleksinių sprendimo priemonių (galimai ir įstatyminiu lygmeniu), kurių įgyvendinimas, atsižvelgiant į teisėkūros procedūrų specifiką ir galimą trukmę, gali nusikelti neapibrėžtam laikotarpiui.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Administracija teikia Teisėjų tarybai Analizę, atliktą įvertinus pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą STT pateiktus pastebėjimus ir rekomendacijas, bei šios Analizės pagrindu suformuotus siūlymus ir prašo juos svarstyti 2017 m. gegužės 19 d. posėdyje.

PRIDEDAMA:

1. Analizė dėl korupcijos prevencijos priemonių taikymo teismuose su priedais, 15 lapų.
2. Teisėjų tarybos protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Direktorė

Reda Molienė

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

ANALIZĖ DĖL KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONIŲ TAIKymo TEISMUOSE

2017 m. balandžio 19 d.

Vilnius

Teisėjų taryboje ir Nacionalinėje teismų administracijoje (toliau – Administracija) buvo gautas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) 2016 m. gruodžio 22 d. raštas Nr. 4-01-9582 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės kokybinės analizės“ (toliau – STT raštas), kuriame pateikta informacija apie teismų parengtas korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadas, taip pat išvadų bei kitų su korupcijos prevencija susijusių dokumentų (duomenų) skelbimą teismų interneto svetainėse ir teikiamos rekomendacijos korupcijos prevencijos teismuose tobulinimui. Taip pat Administracijoje buvo gautas STT 2017 m. sausio 18 d. raštas Nr. 4-01-507 „Dėl korupcijos rizikos analizės neatlikimo“, kuriame, siekiant vieningos ir kryptingos kovos su korupcija sistemos, Administracijai rekomenduojama 2017 m. metais apibendrinti visas Lietuvos Respublikos teismų parengtas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir vieną apibendrintą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės visų teismų bei pačios Administracijos veikloje pateikti STT.

Teisėjų tarybos pirmininko pavedimu, Administracija, atsižvelgdama į STT iškeltus probleminius aspektus, parengė teismuose atliekamą korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atspindinčių dokumentų apžvalgą¹, taip pat įvertino informacijos apie antikorupcinių priemonių taikymą teismuose viešinimą teismų interneto svetainėse.

Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo dokumentų ir jų skelbimo

Siekiant teismams padėti tinkamai atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, Teisėjų taryba 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2) „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos patvirtinimo“, patvirtino Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodiką (toliau – Metodika). Metodikos 18 punkte nustatyta, kad motyvuota išvada su pridedamais dokumentais pateikiama STT ir paskelbiama teismo internetiniame tinklapyje. Vadovaujantis STT pateiktais duomenimis, 2016 m. išvadas STT pateikė 40–45 proc. visų teismų (keletas teismų informavo, kad išvadas pateiks vėliau). Teismų interneto svetainių korupcijos prevencijos skiltyje skelbiamų duomenų analizė rodo, kad 82 proc. motyvuotų išvadų, pateiktų STT, yra paskelbtos teismų interneto svetainėse.

Pastebėtina, kad pagal nustatytą teisinį reguliavimą (kuris bus aptartas toliau) teismuose atlikto korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo rezultatus įforminantys dokumentai ne visais atvejais privalo būti pateikti kontrolės funkcijas korupcijos prevencijos srityje vykdančiai institucijai – STT, todėl motyvuotų išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės teismuose pateikimo STT skaičius pats savaime nėra rodiklis, pagal kurį galima būtų vertinti, ar teismai tinkamai laikosi Metodikoje ir kituose teisės aktuose, kurių pagrindu parengta Metodika, nustatytų reikalavimų.

Vadovaujantis Metodikos 11 punktu, atliekant pasirinktų veiklos sričių vertinimą turi būti surašomas *vertinimo aprašymas*. Tai reiškia, kad vertinimo aprašymas turėtų būti parengtas visais atvejais atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės teisme nustatymą, t. y. nepriklausomai nuo to, ar atlikus analizę nustatoma korupcijos pasireiškimo tikimybė, ar ne, taip pat neatsižvelgiant į tai,

¹ Atsižvelgiant į Administracijos kompetencijos ribas korupcijos prevencijos srityje ir didelę informacijos apimtį, buvo analizuoti atsitiktinės atrankos būdu surinkta informaciją ir (arba) dokumentai.

kokio laipsnio rizika korupcijai pasireikšti nustatoma. Vadovaujantis Metodikos 13 punktu, vertinimo aprašymas perduodamas svarstyti teismo pirmininkui, kuris priima sprendimus 1) dėl pateiktos informacijos, 2) dėl siūlymų įgyvendinimo.

Vertinimo aprašymas, kuriame konstatuojamas veiklos srities atitikimas vienam ar keliems iš Metodikos 12.1–12.7 papunkčiuose nurodytų kriterijų (sudarančių pagrindą vertinamą veiklos sritį priskirti prie srities, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė), sudaro pagrindą parengti motyvuotą išvadą (Metodikos 14 punktas), kuri surašoma iki kiekvienų metų III ketvirčio pabaigos (Metodikos 15 punktas). Tais atvejais, kai nustatoma, kad viena ar keletas tiriamų teismo veiklos sričių priskirtina sričiai, kurioje egzistuoja *didelė* korupcijos pasireiškimo tikimybė, *motyvuota išvada* turėtų būti parengta ir pateikta STT bei paskelbta teismo interneto svetainėje (Metodikos 18 punktas).

Atlikus STT pateiktų ir teismų interneto svetainėse paskelbtų išvadų analizę, nustatyta, kad dalis jų įformintos kaip išvados, nors didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė analizuotose teismo veiklos srityse nebuvo nustatyta/įvardinta, t. y. savo esme šios išvados atitinka korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo aprašymą. Pažymėtina, kad absoliuti dauguma STT neteiktų, tačiau teismų interneto svetainėse paskelbtų (21 proc. visų teismų) ir (ar) persiųstų Administracijos Vidaus audito skyriui (beveik 50 proc. visų teismų) dokumentų, kuriuose aprašytas korupcijos pasireiškimo tikimybės teisme vertinimas, taip pat įvardinti kaip išvados, nors didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė teismo tirtose veiklos srityse nenustatyta.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nėra įtvirtinto reikalavimo surašyti motyvuotą išvadą tais atvejais, kai didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė tiriamose teismo veiklos srityse nenustatoma. Atsižvelgiant į korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo galutinį tikslą, t. y. efektyvių korupcijos prevencinių priemonių numatymą ir įgyvendinimą (Metodikos 2 punktas), tiriamose teismo veiklos srityse nenustačius didelės korupcijos pasireiškimo tikimybės, vertinimo aprašyme pateiktus siūlymus teismo veiklai tirtose srityse, juos įvertinus teismo pirmininkui, rekomenduotina įtraukti į teisme vykdytinų korupcijos prevencijos priemonių (darbų) sąrašą (planą) ir, vadovaujantis Metodikos 22 punktu, apie jų vykdymą raštu informuoti Administracijos Vidaus audito skyrių. Be to, vadovaujantis Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“, 17² punktu, vertinimo aprašymą taip pat rekomenduotina paskelbti teismo interneto svetainėje.

Dėl dokumentų, kuriuose fiksuojami korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo rezultatai, pasirašymo tvarkos

Atsižvelgdama į STT rašte išdėstytus pastebėjimus, Administracija įvertino ir tai, kaip yra laikomasi Metodikos nuostatų, reglamentuojančių dokumentų, kuriuose fiksuojami korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo rezultatai, pasirašymo tvarką. Pastebėtina, kad Metodikoje nėra tiesiogiai įtvirtinta, kas turėtų pasirašyti korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo aprašymą, tačiau sistemškai aiškinant Metodikos nuostatas, darytina išvada, kad vertinimo aprašymą turėtų pasirašyti vertinimą atlikę subjektai, t. y., teismo pirmininkas arba jo įgalioti teismo darbuotojai (dažnai vertinimą pavedama atlikti antikorupcinei komisijai) (Metodikos 8 punktas). Tuo tarpu motyvuotą išvadą pasirašantis subjektas yra aiškiai įvardintas Metodikos 17 punkte – teismo pirmininkas.

Apžvelgus STT pateiktas ir teismų interneto svetainėse paskelbtas išvadas, nustatyta, kad dalis šių išvadų, kaip nurodė ir STT, buvo pasirašyta antikorupcinės komisijos pirmininko ir (ar) jos narių. Tai neatitinka pirmiau nurodyto reguliavimo, pagal kurį *motyvuota išvada turi būti pasirašyta teismo pirmininko* (ar teismo pirmininką pavaduoti įgalioto teisėjo, o ne antikorupcinės komisijos pirmininko ir (ar) narių, kitų atsakingais už korupcijos prevenciją teisme paskirtų asmenų) (Metodikos 8 punktas). STT neteiktų, tačiau teismų interneto svetainėse paskelbtų ir (ar) persiųstų Administracijos Vidaus audito skyriui vertinimo dokumentų, pavadintų išvadomis, pasirašymo

praktika taip pat nevienoda: dalis tokių išvadų pasirašyta teismų pirmininkų (ar teismo pirmininko pareigas einančių teisėjų), dalis – antikorupcinės komisijos pirmininko ir (ar) jos narių, o kai kurios iš pastarųjų papildomai patvirtintos teismų pirmininkų (ar teismo pirmininko pareigas einančių teisėjų).

Aukščiau išdėstyti duomenys leidžia daryti išvadą, kad teismai nevisiškai tinkamai taiko Metodikos nuostatas, reglamentuojančias teisme atlikto korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo įforminimą. Atsižvelgiant į tai, siūlytina priminti teismams apie būtinybę laikytis nustatyto teisinio reguliavimo reikalavimų dėl vertinimo aprašymo ir motyvuotos išvados pasirašančių subjektų ir atsižvelgti į STT rašte bei šioje analizėje teikiamas rekomendacijas, siekiant didinti teismų veiklos skaidrumą ir atvirumą visuomenei.

Dėl veiklos sričių ir kriterijų nustatymo

Vadovaujantis Metodikos 7 punkto nuostatomis, teismams, prieš atliekant kasmetinį tyrimą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės teismo veikloje nustatymo, rekomenduojama iš sudaryto visų teismo veiklos sričių sąrašo pasirinkti 3–5 teismo veiklos sritis, kurių bent 2 būtų nevertintos ankstesniais metais.

Apžvelgus teismų parengtų korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo dokumentų (vertinimo aprašymų, išvadų, kurių iš viso buvo peržiūrėta 37) turinį, išskirtina keletas aspektų.

1. Didžioji dalis teismų korupcijos pasireiškimo tikimybę vertina bendrai, teismo veiklos sričių visumos kontekste, neanalizuodami konkrečių teismo veiklos sričių. Tik nedidelėje dalyje vertinimų (apie 30 proc. iš atrinktų analizei) yra aiškiai išskiriamos (nurodomos) ir aprašomos, jas įvertinant, konkrečios teismo veiklos sritys, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų vykdymas, gaunamų dokumentų registravimas, bylų paskirstymas, dokumentų valdymas, personalo valdymas, turto valdymas, darbo su įslaptinta informacija (dokumentais) organizavimas, viešųjų ir privačių interesų vertinimas, viešieji ryšiai, netarnybinių automobilių naudojimo tarnybos reikmėms tvarka. Pastebėtina, kad viename iš vertinimų teismas kaip pasirinktas vertintinas veiklos sritis yra nurodęs Metodikos 12.3–12.5 papunkčiuose nuodytus kriterijus, nors atsižvelgiant į šiuos kriterijus ir turėtų būti vertinamos analizei pasirinktos teismo veiklos sritys.

2. Teismai ne visada tinkamai taiko Metodikos 12 punkte nurodytų kriterijų turinį. Pavyzdžiui, vertinant atitinkamą veiklos sritį (ar visas teismo veiklos sritis) pagal kriterijų „Daugiausia priimami sprendimai (nesusiję su teisingumo vykdymu), kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“ (Metodikos 12.4 papunktis) teismo buvo pažymėta, kad „teismo veikla šio kriterijaus neatitinka, nes teisėjai vadovaujasi teisės aktais, turi įgaliojimus savarankiškai priimti sprendimus, kurie susiję su teisingumo vykdymu“, nors iš šių kriterijų apibūdinančios formuluotės matyti, kad turi būti atliktas būtent *su teisingumo vykdymu nesusijusių* sprendimų priėmimo procedūrų vertinimas. Taip pat kai kuriuose vertinimo dokumentuose pasikartoja nuomonė, jog analizuota teismo veiklos sritis neatitinka minėto kriterijaus dėl to, kad, pavyzdžiui, „teismo darbuotojai nepriima sprendimų, kuriems nereikia teismo pirmininko patvirtinimo“ arba sprendimus, kurių nereikia derinti su kitomis valstybės įstaigomis, „priima ne teismo darbuotojai savarankiškai, o teismo pirmininkas“, nors įvertinus šį kriterijų apibrėžiančią nuostatą matyti, kad požymis, pagal kurį tirama veikla priskirtina sričiai, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, yra sprendimų, kurių nereikia derinti *su kitomis valstybės įstaigomis* (ne su teismo pirmininku) priėmimas.

3. Sistemiškai vertinant Metodikos nuostatas, kuriose įtvirtinti pasirinktos teismo veiklos srities vertinimo principai (9, 11, 12, 14 punktai), taip pat atsižvelgiant į STT rašte išdėstytus paaiškinimus, matyti, kad kiekviena pasirinkta sritis turi būti analizuojama atsižvelgiant į Metodikos 12 punkte išdėstytų kriterijų visumą, t. y. siekiant atsakyti į klausimą, ar analizuojama konkreti sritis priskirtina sričiai, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, reikalinga šią sritį „patikrinti“ pagal visus Metodikos 12.1–12.7 papunkčiuose nurodytus kriterijus. Tuo tarpu iš kai kurių teismų išvadų matyti, kad teismo veikla buvo analizuojama tik pagal keletą iš

pasirinktų kriterijų, pavyzdžiui, pagal Metodikos 12.1, 12.2 ir 12.7 papunkčiuose nurodytus kriterijus.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta aukščiau, manytina, kad svarbiausi veiksniai, kurie lemia korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo ir (ar) vertinimo procesą aprašančių dokumentų (vertinimo aprašymų, motyvuotų išvadų) kokybę, yra tai, kad teismai pasirenka didelę tiriamos teismo veiklos apimtį ir ne visada tinkamai aiškina pasirinktų sričių vertinimo kriterijus bei šių kriterijų taikymo mechanizmą, todėl rekomenduotina teismams priminti apie rekomendaciją iš sudaryto visų teismo veiklos sričių sąrašo pasirinkti 3–5 teismo veiklos sritis, kurių bent 2 būtų nevertintos ankstesniais metais.

Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo kokybės

Kai kurių teismų parengtuose vertinimuose apsiribojama informacinių duomenų (kas atliko vertinimą, kokiais teisės aktais vadovaujantis ir kokiais kriterijais remiantis atliktas vertinimas, kokie informacijos šaltiniai analizuoti) išdėstymu ir apibendrinančiomis išvadomis. Pavyzdžiui, „atlikus analizę galima teigti, kad didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė neegzistuoja, nes teisme nenustatyta požymių <...> metodikoje nurodytus kriterijus, todėl šiuo metu nėra būtinybės imtis papildomų priemonių korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar šalinti“. Kai kuriais atvejais tiriamos veiklos srities analizė pagal Metodikos 12 punkte nurodytus kriterijus aprašoma abstrakčiomis formuluotėmis. Pavyzdžiui, vertinimas pagal Metodikos 12.3 papunktyje įtvirtintą kriterijų, ar teismo darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti: „Teisme kontrolės ir priežiūros vykdymas nėra pagrindinė darbuotojų funkcija. Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarkos bei atsakomybės yra reglamentuoti pareigybių aprašymuose, padalinių nuostatuose, teismo vidaus darbo taisyklėse, teismo nuostatuose“. Tokio pobūdžio korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo aprašymai, manytina, nėra pakankami ir sudaro pagrindą prielaidoms, kad pats vertinimo procesas galėjo būti atliktas formaliai.

Kita vertus, apžvelgus teismų parengtus korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo dokumentus, negalima buvo padaryti vienareikšmės išvados dėl STT nuomonės, kad dažnai teismų parengtos korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo išvados yra pernelyg formalios, jose išvardijami analizuojamas veiklos sritis reglamentuojantys vidaus teisės aktai, tačiau išsamiau nevertinama jų atitiktis įstatymams, kitiems galiojantiems teisės aktams, nesigilinama į praktinį procedūrų atlikimą, sprendimų priėmimo tvarką, šio proceso skaidrumą, kontrolės užtikrinimą ir pan.

Dalis teismų parengtų korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo dokumentų, dažniausiai jų, kuriuose analizuojamas apibrėžtas teismo veiklos sričių skaičius, Administracijos nuomone, yra pakankamai išsamūs. Kiekvieną iš pasirinktų veiklos sričių įvertinus atsižvelgiant į Metodikos 12 punkte nustatytus kriterijus, be aukščiau minėtų informacinių duomenų yra taip pat aprašomi pasirinktą sritį reglamentuojantys teisės aktai, iškeliami probleminiai aspektai ir nurodomos priemonės, kurių imtasi jiems išspręsti, taip pat atskleidžiami rizikos veiksniai, kurių dėl objektyvių aplinkybių nėra galimybės eliminuoti, siūlomi sprendiniai egzistuojančiai korupcijos pasireiškimo tikimybei mažinti.

Didžiojoje dalyje teismų parengtų vertinimo dokumentų, kaip minėta aukščiau, vyrauja visų teismo veiklos sričių analizė, kurioje išdėstomi esminiai veiklos organizavimo principai, juos didesne ar mažesne apimtimi papildant informacija apie tam tikrą veiklos sritį reglamentuojančius teisės aktus, atsakingus asmenis, priemones, kurių imtasi atsižvelgiant į teismo veiklos priežiūrą vykdančių subjektų pastebėjimus, pasiūlymus dėl veiklos gerinimo ir pan., ir dažnai, konstatavus formalias sąlygas didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei nustatyti (ypač darbo su valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančia informacija srityje), daroma išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė teisme yra „nedidelė“, „minimali“, „labai maža“, „formali“, „teorinė“ arba „neegzistuoja“.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Metodikos 12 punkto pirmąja pastraipa, jeigu nustatoma, kad analizuojama sritis atitinka bent vieną Metodikos 12.1–12.7 papunkčiuose numatytą kriterijų, ši

sritis priskiriama prie srities, kurioje egzistuoja didelė pasireiškimo tikimybė. Taigi įvertinus, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų vykdymą teisme ir konstatavus šioje srityje priimamų sprendimų derinimo su kitomis valstybės įstaigomis prievolės nebuvimą, turėtų būti konstatuota, kad didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė viešųjų pirkimų srityje egzistuoja ir tokios išvados pagrindu turėtų būti parengta motyvuota išvada, teiktina STT. Organizacinių ar kitokio pobūdžio sprendiniai, pritaikyti (ar siūlomi taikyti) siekiant sumažinti korupcijos rizikos veiksnius analizuojamoje srityje, efektyvus taikomų priemonių veikimas, manytina, nesudaro pagrindo konstatuoti, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė neegzistuoja, o leidžia vertinti, kad egzistuojanti didelė korupcijos rizika yra valdoma.

Pastebėtina, kad pasirinkus korupcijos pasireiškimo tikimybės požiūriu vertinti visą teismo veiklą, detalus kiekvieną veiklos sritį reglamentuojančių teisės normų (įvertinus ir jų atitiktį tarpusavyje), atitinkamų procedūrų, sprendimų priėmimo ir kontrolės įgyvendinimo aplinkybių aprašymas objektyviai pareikalautų didelių teismo valdomų išteklių (laiko, žmogiškųjų resursų ir pan.) investicijų, kurios, manytina, neatitiktų proporcingumo principo. Todėl, siekiant racionalaus balanso tarp korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo tikslų ir šiam vertinimui atlikti skirtinų pajėgumų, siūlytina teismams atsižvelgti į Metodikos 7 punkte įtvirtintą nuostatą ir vertinimui pasirinkti ne daugiau 5 teismo veiklos sričių.

Visgi korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo aprašymo išsamumo kriterijus yra vertinamojo pobūdžio, todėl glaustas vertinimo proceso, jo metu padarytų išvadų išdėstymas nebūtinai reiškia, kad pats vertinimas buvo atliktas formaliai. Atsižvelgiant į tai, sudėtinga įvertinti, ar konkretus korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas yra atliktas ir jo aprašymas parengtas tinkamai pagal kokybinės analizės kriterijus, kuriais vadovaujamasi STT analizuojant teismų pateiktas korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadas.

Siekiant kuo išsamesnio korupcijos tikimybės vertinimo atlikimo siūlytina kreiptis į STT, kaip kontrolės korupcijos prevencijos srityje funkciją įgyvendinantį subjektą, su prašymu surengti teismų atstovams praktinio pobūdžio mokymus/seminarus, kurių metu būtų tobulinami korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, vertinimo ir rezultatų užfiksavimo įgūdžiai.

Dėl teismų interneto svetainėse teikiamos informacijos apie vykdomą korupcijos prevenciją

STT rašte pažymėta, kad daugumos teismų interneto svetainės nevisiškai atitinka Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“, (toliau – Aprašas) 17² punkto reikalavimus.

Aprašo 17² punkte nustatyta, kad įstaigos interneto svetainės skyriuje „Korupcijos prevencija“ skelbiama (arba pateikiamos nuorodos į informacijos paskelbimo šaltinius) informacija apie korupcijos prevencijos priemonių, kurias įstaiga privalo vykdyti, įgyvendinimą, tai yra apie įstaigos vadovo patvirtintą korupcijos prevencijos programą ir jos vykdymą; kitų įstaigai priskirtų korupcijos prevencijos programų priemonių ar veiksmų vykdymą; korupcijos pasireiškimo tikimybę; korupcijos rizikos analizę ir joje nurodytų pasiūlymų vykdymą; teisės aktų projektų antikorporcinį vertinimą; pareigybes, į kurias pretenduojant turi būti surinkta informacija apie asmenį, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 ir 9¹ straipsnių nuostatomis, išskyrus pareigybes, kurias einantiems asmenims pavesta atlikti žvalgybos ar kriminalinės žvalgybos funkcijas; kur ir kaip pranešti apie korupciją; subjektą, atsakingą už korupcijos prevenciją įstaigoje. Įstaigos iniciatyva interneto svetainėje gali būti skelbiama ir kita aktuali informacija apie korupciją ir jos prevenciją.

Siekiant nustatyti, kaip įgyvendinami Aprašo 17² punkte įtvirtinti reikalavimai dėl informacijos apie korupcijos prevenciją skelbimo, buvo atlikta teismų interneto svetainių analizė, peržiūrėta teismų interneto svetainių skyriuje „Korupcijos prevencija“ skelbiama informacija.

1. Skilties „Korupcijos prevencija“ išskyrimas interneto svetainėse.

Aprašo 12 punkte yra nurodytas sąrašas skyrių, kurie turi būti įstaigos interneto svetainėje, Aprašo 12.4 papunktyje nurodyta, kad tokioje svetainėje turi būti skyrius „Korupcijos prevencija“. Kai kurių teismų interneto svetainėse informacija, susijusi su korupcijos prevencija, skelbiama skyriuose „Veikla“, „Veiklos sritys“, „Administracinė informacija“. Atsižvelgiant į tai, siūlytina teismams peržiūrėti interneto svetainės dėl Aprašo 12 punkte reikalaujamų skyrių sukūrimo interneto svetainėse ir juose skelbiamos informacijos turinio, taip pat įvertinus žemiau pateikiamus nustatytus tam tikrų reikalavimų neatitinkančio ir (ar) netikslaus informacijos (ne)pateikimo aspektus.

2. Informacijos apie korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą (korupcijos prevencijos programą, jos vykdymą) skelbimas.

Apie 79 proc. visų teismų skelbia Lietuvos Respublikos teismų antikorupcinę programą, patvirtintą Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-157-(7.1.2) „Dėl Lietuvos Respublikos teismų antikorupcinės programos patvirtinimo“. Keletas teismų yra patvirtinę ir skelbia teismo antikorupcinę programą (reikalavimas kiekvienam teismui patvirtinti antikorupcinę programą teisės aktuose nėra nustatytas).

Pastebėtina, kad apie 50 proc. visų teismų interneto svetainėse informacija apie korupcijos prevencijos vykdymą pateikiama nenuosekliai, pavyzdžiui, skelbiami tik ankstesnių metų (pavyzdžiui, 2013–2014 m.) programos vykdymo priemonių planai arba skelbiami programos vykdymo priemonių planai ir jų įgyvendinimo ataskaitos, neskelbiant korupcijos pasireiškimo tikimybės aprašymų ir (arba) antikorupcinės programos.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Aprašo nuostatos dėl informacijos apie korupcijos prevencijos priemones skelbimo teismų interneto svetainėse įgyvendinamos iš dalies. Siekiant išsamesnės informacijos apie teismuose įgyvendinamas korupcijos priemones teikimo visuomenei, siūlytina atkreipti teismų dėmesį į poreikį/reikalavimą duomenis (dokumentus) apie korupcijos prevencijos priemones ir jų įgyvendinimą grupuoti ir nuosekliai pildyti pagal metus.

3. Informacijos apie kitų įstaigai priskirtų korupcijos prevencijos programų priemonių ar veiksmų vykdymą skelbimas.

Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstituciniame veiklos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 648 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, nėra teismams numatytų vykdyti korupcijos prevencijos priemonių, todėl šis Aprašo reikalavimas šiuo metu nėra aktualus ir teismai tokios informacijos neskelbia. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tuo atveju, jei teismams būtų numatytos priemonės ar pavesti veiksmai Nacionalinės kovos su korupcija programai įgyvendinti, šios priemonės ar veiksmai turėtų būti skelbiami teismų interneto svetainių skyriuje „Korupcijos prevencija“.

4. Informacijos apie korupcijos pasireiškimo tikimybę skelbimas.

Aukščiau analizėje nurodyta, kuo vadovaudamiesi teismai atlieka korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą ir kokie tokio vertinimo rezultatus įforminantys dokumentai turi būti teikiami STT ir skelbiami teismų interneto svetainėse (motyvuotos išvados), o kuriuos jų rekomenduotina skelbti (vertinimo aprašymai).

Apie 69 proc. visų teismų interneto svetainėse informacija apie korupcijos pasireiškimo tikimybę yra skelbiama: apie 37 proc. teismų savo interneto svetainėse skelbia korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadas, apie 32 proc. – vertinimo aprašymus. Kai kurių teismų interneto svetainėse korupcijos pasireiškimo tikimybės išvada (iš esmės – korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo aprašymas) skelbiama kaip Metodikos 22 punkte numatyta pažyma apie korupcijos prevencijos priemonių (darbų) vykdymą. Pažymėtina, kad korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas tėra viena iš korupcijos prevencijos priemonių, todėl, manytina, turėtų būti teikiamos atskiros nuorodos į korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadas (ar korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo aprašymus, kai motyvuota išvada nėra rengiama) ir į pažymas apie korupcijos prevencijos priemonių (darbų) vykdymą.

Visgi nemaža dalis teismų – apie 1/3 – interneto svetainėse informacijos apie teismų veiklos sričių vertinimus korupcijos pasireiškimo tikimybės požiūriu neskelbia, t. y. nėra viešinamos nei motyvuotos išvados, nei vertinimo aprašymai. Atsižvelgiant į tai bei įvertinus STT nuomonę, kad teismai ne visiškai tinkamai atlieka korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą ir fiksuoja, skelbia šio vertinimo rezultatus, taip pat analizėje pateiktus siūlymus dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo, siūlytina atkreipti teismų dėmesį į korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimui ir jo viešinimui keliamus reikalavimus.

5. Informacijos apie korupcijos rizikos analizę ir joje nurodytų pasiūlymų vykdymą skelbimas.

Korupcijos rizikos analizę, vadovaujantis Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, 4 punktu, atlieka STT. Pagal STT interneto svetainėje skelbiamus duomenis apie STT nuo 2009 m. atliktas korupcijos rizikos analizės, teismuose korupcijos rizikos vertinimo STT nėra atlikusi. Atsižvelgiant į tai, Aprašo reikalavimas dėl tokios informacijos skelbimo nėra aktualus. Manytina, kad teismų interneto svetainėse nėra tikslinga skelbti informacijos, jog korupcijos rizikos analizė teismuose nebuvo atlikta, todėl darytina išvada, kad teismai aptariamą Aprašo reikalavimą vykdo tinkamai.

6. Informacijos apie teisės aktų (ar jų projektų) antikorupcinį vertinimą skelbimas.

Teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas yra viena iš Korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnyje įtvirtintų korupcijos prevencijos priemonių, kurios tikslas – įvertinti numatomo teisinio reguliavimo poveikį korupcijos mastui. Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo tvarka nustatyta Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 243 „Dėl teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės). Taisyklėse numatyta, kad teisės aktų projektų antikorupcinis vertinimas atliekamas siekiant nustatyti jais numatomo teisinio reguliavimo trūkumus, dėl kurių gali susidaryti sąlygos korupcijai pasireikšti. Teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą atlieka teisės akto projekto vertintojas, analizuodamas jo turinį, vertindamas jį pagal teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo pažymoje nurodytus antikorupcinio vertinimo kriterijus, prognozuodamas, kaip teisės akto projekto nuostatos gali sudaryti sąlygas atsirasti ar plisti korupcijai.

Atlikus teismų interneto svetainių turinio analizę, nustatyta, kad teisės aktų projektų antikorupciniai vertinimai (pažymos) nėra skelbiami. Pažymėtina, kad teismai, atsižvelgiant į jų paskirtį – vykdyti teisingumą, nėra subjektai, turintys įstatymų leidybos iniciatyvos teisę, taip pat nėra aktyvūs norminių teisės aktų rengėjai. Didžioji dalis teismuose tvirtinamų teisės aktų rengiami įgyvendinant savivaldos institucijos Teisėjų tarybos bei kitų kompetentingų valstybės institucijų nustatytas bendro pobūdžio tvarkas, aprašus, kurie jau būna įvertinti antikorupciniu aspektu. Taigi antikorupcinio vertinimo pažymų neskelbimas teismų interneto svetainėse nesudaro prielaidų išvadai, kad reikalavimas jas skelbti nėra vykdomas.

Visgi, manytina, būtų tikslinga atkreipti teismų dėmesį į tai, kad tais atvejais, kai teisės aktai ar jų projektai yra vertinami korupcijos prevencijos aspektu, antikorupcinio vertinimo pažymos turėtų būti skelbiamos teismų interneto svetainėse, taip pat tokiais atvejais rekomenduotina skelbti įvertintus teisės aktus ar jų projektus.

7. Informacijos apie pareigybes, į kurias pretenduojant turi būti surinkta informacija apie asmenį, vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 ir 9¹ straipsnių nuostatomis, išskyrus pareigybes, kurias einantiems asmenims pavesta atlikti žvalgybos ar kriminalinės žvalgybos funkcijas, skelbimas.

Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnyje nustatyta, kad siekiant įvertinti asmens siekiančio eiti arba einančio pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje ar įmonėje, (toliau – asmuo) patikimumą ir mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, į pareigas asmenį skiriantis ar paskyręs subjektas (valstybės ar savivaldybės įstaigos ar įmonės vadovas, kolegialus valdymo organas arba valstybės politikas) kreipiasi į STT dėl informacijos apie asmenį pateikimo. STT surinkta ir asmenį į pareigas skiriančiam ar paskyrusiam subjektui pateikta informacija apie asmenį

naudojama priimant sprendimą dėl asmens tinkamumo siekiamoms pareigoms ar tarnybinės (drausminės) nuobaudos skyrimo.

Korupcijos prevencijos įstatymo 9¹ straipsnis reglamentuoja informacijos apie asmenį, kurį į pareigas Europos Sąjungos ar tarptautinėse institucijose teikia Lietuvos Respublika, pateikimą, t.y. kai dėl informacijos apie asmenį, kurį Vyriausybė siūlo į pareigas Europos Sąjungos ar tarptautinėse teisminėse ir kitose institucijose, į STT kreipiasi Ministras Pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo. Atsižvelgiant į Korupcijos prevencijos įstatymo 9¹ straipsniu reglamentuojamą išimtinai Ministro Pirmininko ar jo įgalioto asmens pareigą kreiptis į STT dėl informacijos apie asmenį, Vyriausybės siūlomą į pareigas Europos Sąjungos ar tarptautinėse teisminėse ir kitose institucijose, šiame straipsnyje įtvirtintas teisinis reguliavimas ir Aprašo 17² punkto reikalavimas skelbti pareigybių, į kurias pretenduojant turi būti surinkta informacija apie asmenį, vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 9¹ straipsnio nuostatomis, sąrašą, teismams nėra aktualus.

Analizuojant teismų interneto svetainėse pateiktą informaciją, nustatyta, kad informacija apie pareigybes, į kurias pretenduojant teismo pirmininkas kreipiasi į STT, kad pretenduojantis asmuo būtų patikrintas, vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatomis, nėra skelbiama. Administracija neturi duomenų, ar teismuose yra sudaryti sąrašai pareigybių, į kurias pretenduojant turi būti surinkta informacija apie asmenį, vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatomis, ir ar teismų pirmininkai kreipiasi į STT dėl informacijos apie asmenį, pretenduojantį į tam tikras pareigybes, pateikimo (nesant sudarytam pareigybių, į kurias pretenduojant renkama informacija apie asmenį vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatomis, sąrašui). Atsižvelgus į STT rekomendaciją paraginti teismus laikytis Aprašo reikalavimų, teismams siūlytina:

1) Tais atvejais, kai teismuose yra sudarytas sąrašas pareigybių, į kurias pretenduojant renkama informacija apie asmenį Korupcijos prevencijos įstatymo nustatyta tvarka siekiant įvertinti asmens patikimumą, tokį sąrašą paskelbti teismo interneto svetainės atitinkamame skyriuje.

2) Tais atvejais, kai teismuose nėra sudaryto sąrašo pareigybių, į kurias pretenduojant renkama informacija apie asmenį Korupcijos prevencijos įstatymo nustatyta tvarka siekiant įvertinti asmens patikimumą, įvertinti, ar yra tokių pareigybių teisme ir, nustatčius, kad tokių pareigybių yra, sudaryti tokių pareigybių sąrašą, ir jį paskelbti teismo interneto svetainės atitinkamame skyriuje.

8. Informacijos, kur ir kaip pranešti apie korupciją, skelbimas.

Atlikus analizę nustatyta, kad apie 50 proc. teismų neskelbia informacijos apie tai, kur asmenys gali kreiptis, norėdami pranešti dėl galimų korupcinių pažeidimų. Svetainėse, kuriose tokia informacija yra skelbiama, dažniausiai pateikiama nuoroda į STT interneto svetainės skiltį: 25 teismų (40 proc.) interneto svetainėse skelbiama tik nuoroda į STT interneto svetainės skiltį, kurioje galima pranešti apie korupciją paliekant pranešimą ir kurioje teikiama kita kontaktinė informacija (tel. nr., el. pašto adresas). Pastebėtina, kad 4 iš nurodytų teismų tokią nuorodą (į STT interneto svetainę) pateikia ne korupcijos prevencijai skirtame skyriuje, o teismo interneto svetainės bendrojoje dalyje. Kaip jau minėta aukščiau, 5 teismai nurodo asmenų, į kuriuos galima kreiptis dėl informavimo apie galimas korupcijos apraiškas teisme, taip pat skelbiami kontaktiniai duomenys (2 iš jų taip pat teikia nuorodas į STT interneto tinklapį: 1 – korupcijos prevencijos skyriuje, 1 – bendrojoje teismo svetainės dalyje). 1 teismo interneto svetainėje pateikiama ne tik informacija apie už korupcijos prevenciją teisme atsakingus asmenis, bet ir nurodomos kitos institucijos, kurių veikla susijusi su korupcijos prevencija ir kontrole (jų kontaktiniai duomenys nėra pateikiami), nuoroda į STT interneto tinklapį teikiama bendrojoje teismo svetainės dalyje.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 7 straipsniu STT pavestas funkcijas vykdyti korupcijos prevenciją bei korupcinio pobūdžio veikų išaiškinimą, nuorodos į STT interneto svetainės skyrių, kuriame gali būti teikiamas pranešimas apie korupcinio pobūdžio veikas, viešinimas teismų interneto svetainėse vertintinas kaip racionalus informacijos apie tai, kur pranešti apie korupciją, skelbimas. Administracijos nuomone, nuorodos į STT – pagrindinės kovos su korupcija institucija Lietuvoje – interneto svetainę skelbimas teismų interneto svetainėse yra pakankama priemonė Aprašo reikalavimui – skelbti, kur ir kaip pranešti apie

korupciją – įgyvendinti. Todėl šią priemonę rekomenduotina taikyti ir teismams, neskelbianiems informacijos apie tai, kur asmuo turėtų kreiptis norėdamas pranešti apie korupciją.

9. Informacijos apie subjektą, atsakingą už korupcijos prevenciją įstaigoje, skelbimas.

Korupcijos prevencijos įstatymo 16 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės ir savivaldybių įstaigose ir nevalstybinėse įstaigose už korupcijos prevenciją atsako vadovas, o 16 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinta, kad valstybės ir savivaldybių bei nevalstybinės įstaigos, įgyvendindamos Korupcijos prevencijos įstatymą, turi teisę steigti padalinius, skirtus vykdyti korupcijos prevenciją ir kontrolę atitinkamos valstybės ir savivaldybės bei nevalstybinės įstaigos veiklos srityje, arba paskirti asmenis, kuriems pavedama atlikti šią funkciją. Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 103 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas ir skyriaus pirmininkas yra teismo pareigūnai, kurie šio ir kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka vadovauja teismo organizaciniam darbui.

Sisteminis aukščiau minėtų nuostatų aiškinimas leidžia daryti išvadą, kad už korupcijos prevenciją teisme atsakingas teismo pirmininkas, kuris turi teisę tam tikras korupcijos prevencijos priemones (veiklas, darbus) pavesti vykdyti (atlikti) jo paskirtiems asmenims.

Įvertinus Korupcijos prevencijos įstatyme įtvirtintą bendro pobūdžio nuostatą, kad už korupcijos prevenciją įstaigoje atsako jos vadovas, informacijos, kad už korupcijos prevenciją teisme atsakingas teismo pirmininkas, skelbimas teismų interneto svetainėse laikytinas netikslingu Aprašo 17² punkto reikalavimo skelbti informaciją apie subjektą, atsakingą už korupcijos prevenciją įstaigoje, požiūriu. Atsižvelgiant į Korupcijos prevencijos įstatymo nuostatas bei Apraše įtvirtintus reikalavimus informacijos apie asmenis, atsakingus už korupcijos prevenciją, skelbimui, manytina, kad teismo interneto svetainėje, skelbiant informaciją apie už korupcijos prevenciją atsakingą asmenį, turėtų būti nurodyti teismo tarnautojai ar darbuotojai, kuriems pavesta koordinuoti ir vykdyti korupcijos prevenciją teisme, pavyzdžiui, antikorpūcinės komisijos nariais paskirti asmenys ar asmenys, kuriems pavesta atlikti veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimą, atlikti teisės aktų projektų antikorpūcinį vertinimą. Taip pat, manytina, tikslinga nurodyti jų kontaktinius duomenis, kad asmenys, norintys pranešti apie galimus korupcijos pasireiškimo atvejus teisme, pateikti siūlymus dėl korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo ir pan., galėtų kreiptis į asmenis, atsakingus už konkrečią korupcijos prevencijos sritį. Administracijos nuomone, tik nesant paskirtų už korupcijos prevenciją teisme atsakingų asmenų, teismo interneto svetainėje galėtų būti pateikiama informacija apie teismo pirmininką, atsakingą už korupcijos prevenciją teisme.

Atlikus analizę nustatyta, kad 2/3 teismų interneto svetainių informacija apie asmenį, atsakingą už korupcijos prevenciją, neskelbiama. 41 teismas (66 proc. visų teismų) savo interneto svetainėse nenurodo jokios informacijos apie asmenį, atsakingą už korupcijos prevenciją teisme. 19 teismų (apie 31 proc. visų teismų) interneto svetainėse skelbiama informacija apie teisme sudarytą antikorpūcinę komisiją: 3 teismų interneto svetainėse nurodoma, kad už korupcijos prevenciją atsakinga teisme sudaryta antikorpūcinė komisija, nenurodant komisijos sudėties (viena iš jų nurodoma antikorpūcinės komisijos pirmininkė); 9 teismų interneto svetainėse nurodomi ir duomenys apie komisijos sudėtį (1 teismas kartu su už korupcijos prevenciją atsakinga antikorpūcine komisija, kaip asmenį atsakingą už korupcijos prevenciją įstaigoje, nurodo ir teismo pirmininką; 5 – pateikia kontaktus, kuriais galima kreiptis turint informacijos apie korupcijos apraiškas teisme, nurodomas tel. Nr., el. pašto adresą); 7 interneto svetainėse skelbiamas teismo pirmininko įsakymas dėl antikorpūcinės komisijos sudarymo. Taip pat 1 teismo interneto svetainėje nurodoma, kad už korupcijos prevenciją teisme atsakingas teismo pirmininkas, 1 teismo interneto svetainėje skelbiami antikorpūcinės komisijos nuostatai, nenurodant nei komisijos sudėties, nei kontaktų.

Įvertinus teismų interneto svetainėse skelbiamos informacijos apimtį, taip pat nevienodą jos viešinimo tvarką, siūlytina teismams suvienodinti interneto svetainių skyriuje „Korupcijos prevencija“ skelbiamos informacijos turinį, t. y. skelbiant informaciją apie už korupcijos prevenciją teisme atsakingus asmenis, nurodyti antikorpūcinės komisijos (jei tokia sudaryta) narius ir (ar) kitus atsakingus asmenis (jei tokie paskirti), taip pat šių asmenų kontaktinius duomenis; nesant paskirtų

už korupcijos prevenciją teisme atsakingų asmenų – skelbti, kad už korupcijos prevenciją teisme atsakingas teismo pirmininkas.

Dėl Administracijos kompetencijos ir galimybių vertinti teismų išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės kokybę

STT 2017 m. sausio 18 d. rašte Nr. 4-01-507 „Dėl korupcijos rizikos analizės neatlikimo“, Administracijai rekomenduota 2017 metais apibendrinti visas teismų parengtas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir vieną apibendrintą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės visų teismų bei pačios Administracijos veikloje pateikti STT. Toks siūlymas grįstas Lietuvos Respublikos nacionalinės teismų administracijos įstatymo 2 straipsnio 5 ir 14 punktų nuostatomis.

Nacionalinės teismų administracijos įstatymo 2 straipsnio 5 punkte numatyta, kad Administracija atlieka teismų ir teismų savivaldos institucijų kasmetinius veiklos apibendrinimus ir pateikia juos Teisėjų tarybai. Administracija šią funkciją įgyvendina, rinkdama ir teikdama informaciją metinei teismų veiklos apžvalgai parengti – vadovaujantis Teismų įstatymo 120 straipsnio 22 punktu, Teisėjų taryba kasmet, ne vėliau kaip iki kovo 31 dienos, Administracijos interneto tinklalapyje paskelbia praėjusių metų teismų veiklos apžvalgą. Vadovaujantis Nacionalinės teismų administracijos įstatymo 2 straipsnio 14 punktu, Administracija analizuoja teismų darbo sąlygas, teikia Teisėjų tarybai pasiūlymus dėl jų gerinimo. Ši nuostata suteikia Administracijai įgaliojimus atlikti organizacinių ir techninių priemonių, kitų išteklių panaudojimo teismuose, t.y. *darbo sąlygų*, o ne įstatymų reikalavimų įgyvendinimo vykdant korupcijos prevencijos veiklą, analizę. Iš nurodytų nuostatų turinio matyti, kad įstatymų leidėjas nesuteikia Administracijai įgalinimų vertinti teismų parengtas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir juo labiau priimti sprendimų dėl jų (ne)atitikimo kokybiniais reikalavimams. Tokia Administracijos kompetencija nenumatyta ir kitose įstatymų ar juos įgyvendinančių teisės aktų nuostatose, reglamentuojančiose Administracijos veiklą, uždavinius ir funkcijas.

Pažymėtina, kad teismai yra savarankiški subjektai, kurių atitinkamos su teisingumo vykdymu nesusijusios veiklos priežiūrą ir kontrolę vykdo valstybės institucijos, kurioms tokie įgaliojimai suteikti įstatymais. Administracija yra teismus ir teismų savivaldos institucijas aptarnaujanti įstaiga ir jos su teismais nesieja Korupcijos prevencijos įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose nurodyti instituciniai ryšiai, kurių pagrindu Administracija turėtų teisę ir pareigą įvertinti teismų atliktą korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą ir įtraukti į Administracijos veiklos sričių analizę, kaip yra Nacionalinės teismų administracijos mokymo centro, kurio steigėjas yra Administracija, atveju.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Administracija nuolat bendradarbiauja (ir pasirengusi bendradarbiauti ateityje) ieškant tinkamiausių korupcijos prevencijos užtikrinimo priemonių, kiek tai susiję su teismų neprocesine veikla. Tačiau įvertinti, ar korupcijos prevencijos priemonės įgyvendinamos tinkamai ir (ar) kokie sprendiniai taikytini joms tobulinti, turėtų kontrolės korupcijos prevencijos srityje funkciją įgyvendinantys subjektai.

Pagrindinė kovos su korupcija institucija Lietuvoje, vykdanči korupcinių nusikaltimų tyrimą, korupcijos prevenciją ir antikorupcinį visuomenės švietimą yra STT. Vadovaujantis Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, (toliau – KRAA tvarka) 8 punktu, valstybės ar savivaldybės įstaiga, nustačiusi korupcijos tikimybę ir veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, privalo ne vėliau kaip per mėnesį nuo korupcijos tikimybės nustatymo neatlygintinai pateikti STT motyvuotą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės įstaigos veikloje ir tai pagrindžiančių dokumentų kopijas. Valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, gali būti atliekama korupcijos rizikos analizė, kurią atlieka STT (KRAA tvarkos 4, 11 punktai). Atsižvelgiant į STT suteiktą kompetenciją vertinti įstaigų veiklą korupcijos rizikos požiūriu, vykdyti korupcijos prevenciją bei įgyvendinti švietimo korupcijos prevencijos srityje

priemonės, manytina, STT suteikti aiškūs ir pakankami įgaliojimai įvertinti teismų pateiktas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ar teismų veiklos sritis atliekant korupcijos rizikos analizę, arba atlikti atskirų teismų vykdomos korupcijos prevencijos priemonių vertinimą bei šių tyrimų pagrindu teikti rekomendacijas dėl teismų veiklos korupcijos prevencijos srityje gerinimo, vykdomų korupcijos prevencijos priemonių tęstinumo ar korupcijos pasireiškimo tikimybių aprašymų ir išvadų kokybės.

Pastebėtina, kad įgyvendinant Lietuvos Respublikos teismų reorganizavimo įstatymą yra vykdomas teismų apjungimas ir šiuo metu STT tenkantis didelis krūvis, vykdant 62 analogišką veiklą vykdančių subjektų korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo monitoringą, nuo 2018 m. sausio 1 d. sumažės 2/3, nes po teismų reorganizavimo prijungimo būdu kaip juridiniai vienetai liks tik 22 teismai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina nepritarti STT siūlymui Administracijai apibendrinti visas teismų parengtas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir vieną apibendrintą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės visų teismų bei pačios Administracijos veikloje pateikti STT.

Dėl siūlymų

Aukščiau išdėstyti pastebėjimai rodo, kad teismai nevienodai supranta ir taiko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo tvarką, turinį ir apimtis reglamentuojančias teisės normas, taip pat informacijos apie korupcijos prevencijos priemonių vykdymą skelbimui keliamus reikalavimus, todėl jų įgyvendinimo proceso tobulinimas, siekiant pagal galimybes eliminuoti probleminius aspektus, yra reikalingas. Atsižvelgiant į Administracijos, STT kompetencijas ir šių institucijų funkcijas bendradarbiavimo teismų veiklos klausimais srityje, Teisėjų tarybai siūlytina:

1. Pritarti Administracijos parengtai Analizei dėl korupcijos prevencijos priemonių taikymo teismuose.

2. Pavesti Administracijai:

2.1. raštu atkreipti teismų dėmesį į STT 2016 m. gruodžio 22 d. rašte Nr. 4-01-9582 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės kokybinės analizės“ išdėstytas ir Administracijos atliktos analizės pagrindu parengtas rekomendacijas korupcijos pasireiškimo tikimybės teismuose nustatymui ir informacijos apie korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą teismuose skelbimui teismų interneto svetainėse;

2.2. kreiptis į STT dėl galimybės surengti teismų atstovams praktinio pobūdžio mokymus/seminarus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, vertinimo ir rezultatų fiksavimo srityje.

3. Nepritarti STT Administracijai teiktai rekomendacijai 2017 metais apibendrinti visas teismų parengtas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir vieną apibendrintą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės visų teismų bei pačios Administracijos veikloje pateikti STT.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2016 m. gruodžio 22 d. raštas Nr. 4-01-9582 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės kokybinės analizės“, 3 lapai.

2. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2017 m. sausio 18 d. raštas Nr. 4-01-507 „Dėl korupcijos rizikos analizės neatlikimo“, 1 lapas.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Teisėjų tarybai
Nacionalinei teismų administracijai
El. p. info@teismai.lt

2016-12-22 Nr. 4-01-9582

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ IŠVADŲ DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS KOKYBINĖS ANALIZĖS

Vykdydami Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme (toliau – KPI), nustatytas korupcijos prevencijos funkcijas, atlikome kai kurių Lietuvos Respublikos teismų pateiktų motyvuotų išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT išvada) kokybinę analizę.

Iki š. m. gruodžio 7 d. iš 62 Lietuvoje veikiančių bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų KPT išvadas pateikė **25**: Lietuvos apeliacinis, Lietuvos vyriausiasis administracinis, Kauno apygardos, Panevėžio apygardos, Šiaulių apygardos administracinis, Širvintų rajono apylinkės, Švenčionių rajono apylinkės, Ukmergės rajono apylinkės, Plungės rajono apylinkės, Skuodo rajono apylinkės, Tauragės rajono apylinkės, Šiaulių apylinkės, Mažeikių rajono apylinkės, Joniškio rajono apylinkės, Kelmės rajono apylinkės, Radviliškio rajono apylinkės, Panevėžio miesto apylinkės, Biržų rajono apylinkės, Kupiškio rajono apylinkės, Utenos rajono apylinkės, Molėtų rajono apylinkės, Kaišiadorių rajono apylinkės, Varėnos rajono apylinkės, Prienų rajono apylinkės, Marijampolės rajono apylinkės teismai.

Pažymėtina, kad tiek pat teismų KPT išvadas pateikė ir pernai¹.

Visagino miesto apylinkės teismas, Zarasų, Ignalinos, Pasvalio ir Rokiškio rajonų apylinkės teismai, Panevėžio apygardos administracinis teismas, nustatė, jog korupcijos pasireiškimo tikimybė teismuose yra minimali arba visiškai neegzistuoja, todėl išvadų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai (toliau – STT) neteikė. Šie teismai KPT išvadas pateikė Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriui. Visagino miesto, Zarasų, Rokiškio ir Ignalinos rajonų apylinkių teismai išvadas taip pat paskelbė teismų internetiniuose puslapiuose.

Akmenės rajono apylinkės teismas išvados STT nepateikė, tačiau ją paskelbė internetiniame puslapyje.

Pakruojo ir Anykščių rajono apylinkės teismai informavo, kad korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliks ir STT motyvuotą išvadą pateiks iki 2016 m. gruodžio 30 d.

¹ 2015 m. KPT išvadas pateikė: Lietuvos apeliacinis teismas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Kauno, Šiaulių ir Panevėžio apygardų teismai, Panevėžio miesto apylinkės, Šilutės rajono apylinkės, Švenčionių rajono apylinkės, Lazdijų rajono apylinkės, Mažeikių rajono apylinkės, Biržų rajono apylinkės, Varėnos rajono apylinkės, Kupiškio rajono apylinkės, Prienų rajono apylinkės, Zarasų rajono apylinkės, Kretingos rajono apylinkės, Ignalinos rajono apylinkės, Anykščių rajono apylinkės, Utenos rajono apylinkės, Kelmės rajono apylinkės, Trakų rajono apylinkės, Radviliškio rajono apylinkės, Plungės rajono apylinkės, Kaišiadorių rajono apylinkės, Joniškio rajono apylinkės teismai.

Visi teismai, atlikę KPT nustatymą, vadovavosi KPI nuostatomis ir aktualios redakcijos Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika (toliau – Metodika), patvirtinta Teisėjų tarybos 2012-10-12 nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2).

Nustatėme šiuos dažniausiai pasitaikančius KPT išvadų trūkumus:

1. Nors šiais metais dalis teismų pateiktoje Išvadoje nurodė ne tik užfiksuotus korupcijos rizikos veiksnius, bet ir kokių priemonių imtasi ar planuojama imtis jiems sumažinti ar eliminuoti, tačiau ir šiais metais korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą kai kurie teismai atliko pernelyg formaliai ir nepakankamai nuosekliai. Atliekant teismų KPT išvadų kokybinę analizę nustatyta, kad, kaip ir pernai, jose daugiausiai vertinamas visų teismo veiklos sričių atitikimas KPI 6 str. 3 d. ir Metodikoje įtvirtintiems kriterijams², nors vadovaujantis Metodikos nuostatomis, pirmiausia turi būti išskiriamos analizuoti pasirinktos 3–5 teismo veiklos sritys (7 punktas³), tuomet atliekamas pasirinktų veiklos sričių vertinimas analizuojant teisės aktus, sprendimus, atliktus veiksmus (9 punktas), po to, analizuojant nustatytus kriterijus, nurodoma, ar vertintos sritys priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė (12 punktas, KPI 6 straipsnio 3 dalis).

Išvadose dažnai išvardijami analizuojamas veiklos sritis reglamentuojantys Lietuvos Respublikos įstatymai ir vidaus teisės aktai, tačiau išsamiau nevertinama jų atitiktis įstatymams, kitiems galiojantiems teisės aktams, nesigilinama į praktinį procedūrų atlikimą, sprendimų priėmimo tvarką, šio proceso skaidrumą, kontrolės užtikrinimą ir pan.⁴

2. Pastebėtina, kad kaip ir pernai, teismai, atlikdami pirmąjį KPT nustatymo proceso etapą ir nustatę, kad atskiros jų veiklos sritys atitinka KPI 6 str. 3 d. ir Metodikos kriterijus, nelygina situacijos šioje veiklos srityje su ankstesniu laikotarpiu, nei apskritai su ta padėtimi, kuri turėtų būti pagal įtvirtintus vertinimo kriterijus (teismų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose, kituose teisės norminiuose aktuose įtvirtintus įpareigojimus ir teises prievoles).

3. Dauguma teismų Išvadoje dėl KPT teigia, kad jų veiklos sritys daugiausiai tik formaliai gali būti priskiriamos prie korupcijos požiūriu rizikingų, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė jose „maža“, „minimali“ ar iš viso neegzistuoja.

Rizikingiausia veiklos sritimi praktiškai visi teismai, kaip ir pernai, įvardija įslaptintos informacijos administravimą, nes ši teismo veikla atitinka Metodikoje ir KPI nustatytus kriterijus, tačiau tik labai nedaug teismų vertina kaip ši rizika yra valdoma ir ar apskritai valdoma, kokių priemonių imtasi ar planuojama imtis esamiems korupcijos rizikos veiksniams sumažinti, ar tinkamai yra reglamentuojamas ir organizuojamas darbas su įslaptinta informacija teismuose, ar taikomos tinkamos fizinės apsaugos priemonės ir pan.⁵

² Pavyzdžiui, 2016-10-31 raštu Nr. 9-87 pateikta Molėtų rajono apylinkės teismo išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės, Širvintų rajono apylinkės teismo Išvada dėl KPT, pateikta 2016-08-25 raštu Nr. (1.25)-6066, Kelmės rajono apylinkės teismo KPT Išvada, pateikta 2016-09-30 raštu Nr. BVD-175.

³ Nustatant veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, kiekvienais metais atliekamas 3–5 teismo veiklos sričių vertinimas. Vertinamas teismo veiklos sritis iš sudaryto visų teismo veiklos sričių sąrašo teismo pirmininkas parenka atsižvelgdamas į jų atitikimą Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 5 dalyje nurodytiems kriterijams. Paprastai kiekvienais metais vertinamos bent 2 ankstesniais metais nevertintos teismo veiklos sritys.

⁴ Pavyzdžiui, įvertinus Radviliškio rajono apylinkės teismo 2016-10-03 išvadą Nr. BVD-104, nustatyta, kad joje išsamiau neanalizuota teisme priimtų vidaus teisės aktų atitiktis įstatymams, kitiems galiojantiems teisės aktams ir papildomai nesigilinta į praktinį procedūrų atlikimą. Pastebėtina ir tai, kad 2016 m. pateikta teismo KPT išvada yra identiška 2015 m. STT teiktai išvadai, todėl galima teigti, kad nesilaikyta Teisėjų tarybos nutarimu patvirtintos Metodikos 7 punkto reikalavimo, kuris numato, kad kiekvienais metais teisme vertinamos bent 2 ankstesniais metais nevertintos veiklos sritys.

⁵ Pavyzdžiui, Lietuvos apeliacinis teismas 2016-09-20 raštu Nr. (1.20)-03-572 pateiktoje Išvadoje pažymėjo, kad „siekiant efektyvesnio valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos valdymo, o kartu ir jos apsaugos, 2016 m. III ketv. įvykdyta Teismo administracijos padalinių pertvarka, kurios vienas iš aspektų: nurodytos informacijos tvarkymo atskyrimas nuo bendrų dokumentų ir šių funkcijų perdavimas už informacijos saugą atsakingam skyriui“.

4. Kai kuriuose teismuose KPT išvada pasirašyta ne pagal Metodikos 17 punkto nuostatas („*Motyvuotą išvadą pasirašo teismo pirmininkas*“)⁶.

5. Ne visi teismai KPT išvadas skelbia savo interneto tinklalapiuose, kaip numatyta Teisėjų tarybos nutarimu patvirtintos Metodikos 18 punkte⁷.

6. Daugumos teismų interneto svetainės neviseškai atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“ Nr. 480 17² punkto reikalavimus: skiriasi teismų interneto svetainėse pateikiamos informacijos apie vykdomą korupcijos prevencijos veiklą turinys, apimtis ir forma.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, atlikus teismų KPT išvadų kokybinę analizę nustatyti trūkumai leidžia daryti išvadą, kad korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas kai kuriais atvejais vykdomas pernelyg formaliai, šios korupcijos prevencijos priemonės galimybės nepakankamai išnaudojamos skaidrinant ir tobulinant administracines ir kitas procedūras, atskleidžiant galimus korupcijos rizikos veiksnius ir parenkant efektyvias priemones nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti, sumažinti jo poveikį ar pašalinti.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, rekomenduojame:

1. Pasiūlyti teismams, atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą laikytis Metodikos reikalavimų, taip pat įvertinti esamą situaciją ir pokyčius, įvykusius įgyvendinus ankstesniais metais pateiktas rekomendacijas ir antikorpines priemones.

2. Pateikti rekomendacijas teismams dėl teismų interneto svetainėse teikiamos informacijos apie vykdomą korupcijos prevenciją pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“ Nr. 480 17² punkto reikalavimus.

3. Rekomenduoti teismams KPT nustatymo metu nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams sumažinti skirtas priemones įtraukti į teismų kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių planus ir, rengiant metines ataskaitas, vertinti jų veiksmingumą.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Julija Antanaitė, tel. (8 706) 62 755, el. p. julija.antanaitė@stt.lt

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2016-09-29 raštu Nr. 01-02-568 pateiktoje Išvadoje pažymėjo, kad periodiškai raštu kreipiasi į Nacionalinę teismų administraciją, primindamas apie poreikį įrengti patalpą darbui su įslaptinta informacija (paskutiniai kreipimaisi yra užfiksuoti 2016 m. vasario 12 d., 2016 m. kovo 14 d.).

⁶ Biržų rajono, Panevėžio miesto apylinkės teismų išvadas pasirašė ne teismo pirmininkas, o jo sudarytos Antikorpinės komisijos nariai ar komisijos pirmininkas.

⁷ Pavyzdžiui, Šiaulių apygardos, Raseinių, Telšių rajonų apylinkės teismai korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadas pateikė Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriui, tačiau jų neskelbia teismų internetinėse svetainėse. Išvadų dėl KPT neskelbia ir Ukmergės, Utenos, Pasvalio rajonų, Panevėžio miesto apylinkės, Panevėžio apygardos administracinis teismas.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Nacionalinei teismų administracijai

2017-01-18

Nr. 4-01-507

El. p. info@teismai.lt

Į 2017-01-03

Nr. 4R-12-(1.13)

DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS NEATLIKIMO

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – Korupcijos prevencijos įstatymas) 6 straipsniu ir Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, 13 punktu, išnagrinėjome Nacionalinės teismų administracijos (toliau – Administracija) 2017 m. sausio 03 d. išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės Nr. 4R-12-(1.13) (toliau – Išvada).

Informuojame, kad įvertinę Išvadą, priėmėme sprendimą šiuo metu *neatlikti* korupcijos rizikos analizės Administracijos veiklos srityje, kuri buvo nagrinėta Išvadoje.

Rekomenduojame:

1. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Nacionalinės teismų administracijos įstatymo Administracijai suteiktus įgaliojimus atlikti teismų administracinės ir organizacinės veiklos tyrimus, analizes, apibendrinimus (išskyrus teisingumo vykdymą), teismų ir teismų savivaldos institucijų kasmetinius veiklos apibendrinimus, taip pat teikti pasiūlymus dėl teismų administracinės veiklos ir organizacinio darbo tobulinimo (*Įstatymo 2 straipsnio 5 ir 14 punktai*) bei siekiant vieningos ir kryptingos kovos su korupcija sistemos, Administracijai kitais metais apibendrinti visas Lietuvos Respublikos teismų parengtas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir vieną apibendrintą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės visų teismų bei pačios Administracijos veikloje pateikti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai.

2. Administracijai jos išvadoje nurodytus siūlymus dėl mažos vertės viešųjų pirkimų reglamentavimo tobulinimo įtraukti į Administracijos korupcijos prevencijos programą.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Gerda Jurgelevičiūtė, tel. (8 706) 63 413, el. p. gerdaj@stt.lt

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2017 m. d.
Vilnius

1. Pritarti Nacionalinės teismų administracijos (toliau – Administracija) parengtai Analizei dėl korupcijos prevencijos priemonių taikymo teismuose.

2. Pavesti Administracijai:

2.1. raštu atkreipti teismų dėmesį į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) 2016 m. gruodžio 22 d. rašte Nr. 4-01-9582 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės kokybinės analizės“ išdėstytas ir Administracijos atliktos analizės pagrindu parengtas rekomendacijas korupcijos pasireiškimo tikimybės teismuose nustatymui ir informacijos apie korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą teismuose skelbimui teismų interneto svetainėse;

2.2. kreiptis į STT dėl galimybės surengti teismų atstovams praktinio pobūdžio mokymus/seminarus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, vertinimo ir rezultatų užfiksavimo srityje.

3. Nepritarti dėl STT Administracijai teiktos rekomendacijos 2017 metais apibendrinti visas teismų parengtas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir vieną apibendrintą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės visų teismų bei pačios Administracijos veikloje pateikti STT.

Pirmininkas

Sekretorius